Aksoy proti Turecku, rozsudek ze dne 18. 12. 1996

Stěžovatel: Aksoy

Žalovaný stát: Turecko

Číslo stížnosti: 21987/93

Datum: 18.12.1996

Článek Úmluvy: čl. 3
čl. 5 odst. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: kritéria přípustnosti, veřejný zájem, vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

18. prosince 1996

VĚC AKSOY

(Rozsudek ve věci Aksoy versus Turecko)

Evropský soud pro lidská práva, zasedající v souladu s článkem 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a příslušnými ustanoveními Jednacího řádu A jako Senát, který tvořili následující soudci: R. Ryssdal, předseda Soudu, Thór Vilhjálmsson, E Gölcüklü, L. – E. Pettiti, J. De Meyer, J. M. Morenilla, A. B. Baka, J. Makarczyk, U. Lohmus a dále H. Petzold, tajemník Soudu, a P J. Mahoney, zástupce tajemníka Soudu, po neveřejné poradě, která se konala ve dnech 27. dubna 1996, 24. října 1996 a 26. listopadu 1996, posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl Soudu předán 4. prosince 1995 vládou Turecka (dále jen „Vláda“) a 12. prosince 1995 Evropskou komisí pro lidská práva (dále jen „Komise“) v tříměsíční lhůtě stanovené články 32 § 1 a 47 Úmluvy. Tomu předcházelo podání stížnosti (č. 21987/93) proti Turecké republice, předložené Komisi podle článku 25 dne 20. května 1993 panem Zeki Aksoyem, tureckým občanem.

Stížnost Vlády vycházela z článku 48; požadavek Komise vycházel z článků 44 a 48 a z prohlášení, jimž Turecko uznalo obligatorní pravomoc Soudu (článek 46). Předmětem žádosti a stížnosti bylo získání rozhodnutí, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků příslušného státu podle článků 3, 5 § 3, 6 § 1 a 13 Úmluvy.

2. Dne 16. dubna 1994 byl žadatel postřelen a zabit. Dne 20. dubna 1994 jeho zástupci oznámili Komisi, že si jeho otec přeje pokračovat v řízení.
3. V odpovědi na dotaz, učiněný v souladu s ust. 33 § 3 (d) Jednacího řádu A žadatelův otec (dále označován jako „žadatel“) prohlásil, že si přeje osobně se zúčastnit soudního řízení, a ustanovil advokáty, kteří ho budou zastupovat.

Dne 26. března 1996 předseda v souladu s ust. 30 § 1 povolil paní Francoise Hampsonové, docentce práv na Universitě v Essexu, aby jednala jako žadatelův zástupce.

4. Do ustaveného Senátu byl z moci úřední jmenován pan F. Gölcüklü, zvolený soudce turecké národnosti (článek 43 Úmluvy), a pan R. Ryssdal, předseda Soudu (ust. 21 § 3 /b/). Dne 5. prosince 1995 předseda za přítomnosti tajemníka vylosoval dalších sedm členů, a to pány L. – E. Pettitiho, J. De Meyera, .J. M. Morenillu, F. Bigiho, A. B. Baku, J. Makarczyka a U. Lohmuse (článek 43 in line Úmluvy a ust. 21 § 5). Po smrti pana Bigiho se členem Senátu stal první zastupující soudce, pan Thór Vilhjálmsson.
5. Předseda prostřednictvím tajemníka konzultoval se zástupcem Vlády, žadatelovými právními zástupci a delegátem Komise postup soudního řízení (ust. 37 § 1 a 38). V souladu s následně vydaným nařízením obdržel tajemník vyjádření žadatele 7. března 1996 a vyjádření Vlády 15. března 1996.
6. V souladu s rozhodnutím předsedy se veřejné zasedání konalo v Paláci lidských práv ve Strasbourgu 26. dubna 1996. Soud předtím vykonal přípravné řízení.

K Soudu se dostavili:

(a) za Vládu

1. Çaglar, Ministerstvo zahraničí, zástupce Vlády. D. Akçajová, T. Özkarol, A. Kurudal, F. Erdogan, O. Sever, M. Gülşenová, poradci;

(b) za Komisi

1. Danelius, delegát;

(c) za žadatele

1. Hampsonová, Universita v Essexu, právní zástupce, K. Boyle, bakalář práv, K. Yildiz, T. Fisher, A. Reidyová, poradci.

Soud vyslechl úvodní přednesy pana Daneliuse, paní Hampsonové, pana Çaglara a paní Akçajové.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Žadatel
3. Žadatel pan Zeki Aksoy byl tureckým občanem, který v době projednávaných události žil v Madrinu, Kiziltepe, v jihovýchodním Turecku, kde pracoval jako obráběč kovu. Narodil se v roce 1963 a byl postřelen a zabit 16. dubna 1994. Od tě doby se jeho případu ujal jeho otec (viz výše uvedený odst. 3).
4. Konflikt v jihovýchodním Turecku
5. Přibližně od roku 1985 docházelo v jihovýchodní oblasti Turecka ke konfliktům mezi bezpečnostními jednotkami a skupinami kurdských obyvatel, kteří usilovali o autonomii, zejména členy SPK (Strany pracujících Kurdistánu). Podle Vlády si tento konflikt vyžádal životy 4036 civilních obyvatel a 3884 příslušníků bezpečnostních jednotek.

6. V době, kdy Soud případ posuzoval, byl od roku 1987 v deseti z jedenácti provincií jihovýchodního Turecka vyhlášen výjimečný stav.
7. Zatčení žadatele
8. Fakta případu jsou sporná.
9. Podle žadatele byl tento zatčen 24. listopadu 1992 mezi 23. hodinou a půlnocí. Do jeho domu vešlo přibližně dvacet policistů, doprovázených zadrženým jménem Metin, který údajně identifikoval žadatele jako člena SPK, ačkoliv ten policii sdělil, že Metina neznal.
10. Vláda prohlásila, že žadatel byl zatčen a vzat do vazby 26. listopadu 1992 přibližně v 8.30 spolu s dalšími třinácti osobami, a to pro podezření z podporování a napomáhání teroristům SPK, členství v kiziltepské organizaci SPK a distribuce letáků SPK.
11. Žadatel prohlásil, že byl odveden na ústředí kiziltepské státní bezpečnosti. Příští den byl převezen na mardinské protiteroristické ústředí.

Údajně byl držen s dvěma dalšími osobami v cele o rozměrech přibližně 1,5 x 3 metry, s jednou postelí a přikrývkou a žádným polštářem. Dostal najíst dvakrát denně.

14. Byl vyslýchán, zda znal Metina (muže, který jej identifikoval). Prohlašuje, že mu bylo řečeno: „Jestli ho neznáš, při mučení ho znát budeš.“

Podle žadatele byl druhého dne své vazby svlečen do naha, jeho ruce byly svázány za jeho zády a byl pověšen za ruce při druhu mučení známém jako „palestinské věšení“. Když visel, policisté přiložili k jeho genitáliím elektrody a polévali ho vodou, zatímco do něj pouštěli proud. Při tomto mučení měl zavázané oči, vše trvalo přibližně 35 minut.

Během dalších dvou dnu byl údajně opakovaně bit ve dvouhodinových či půlhodinových intervalech, ale již nebyl pověšen. Mučení pokračovalo po čtyři dny, přičemž v prvních dvou bylo velmi intenzivní.

15. Prohlašoval, že jako následek tohoto mučení nemůže hýbat s pažemi a dlaněmi. Jeho vyšetřovatelé mu nařídili cvičení, aby obnovil ovládání svých rukou. Žádal o vyšetření u lékaře, ale nedoslalo se mu povolení.
16. Dne 8. prosince 1992 byl žadatel vyšetřen lékařem v lékařském zařízení podprefeklury. Byla vydána lékařská zpráva prohlašující v jediné větě, že žadatel nenesl žádné známky ran nebo násilí. Podle pana Aksoye se doktor zeptal, jak byly jeho paže poraněny, načež mu policejní úředník řekl, že se mu stala nehoda. Doktor poté ironicky poznamenal, že každý, kdo do onoho zařízení přišel, zřejmě měl nějakou nehodu.
17. Vláda prohlásila, že existovaly podstatné pochybnosti o tom, zda byl žadatel v době policejní vazby podroben špatnému zacházení.
18. Dne 10. prosince 1992, bezprostředně před jeho propuštěním, byl pan Aksoy předveden před mardinského státního prokurátora.

Podle Vlády byl schopen podepsat prohlášení popírající jakékoliv styky s SPK a nevyslovil žádnou stížnost, že by byl mučen.

Žadatel však prohlašoval, že mu sice bylo k podpisu předloženo prohlášení, ale řekl, že jeho obsah byl nepravdivý. Prokurátor trval na tom, aby ho podepsal, ale pan Aksoy mu sdělil, že nemůže, neboť nemůže hýbat rukama.

4. Události žadatelova propuštění
5. Pan Aksoy byl propuštěn 10. prosince 1992. Dne 15. prosince 1992 byl přijat do Fakultní nemocnice při Universitě v Dicle, kde mu byla stanovena diagnóza, že trpí bilaterální radiální paralýzou (což znamená paralýzou obou paží způsobenou poškozením nervů horní části paží). Řekl lékaři, který jej vyšetřoval, že byl vězněn a pověšen s pažemi svázanými za zády.

V nemocnici zůstal do 31. prosince 1992, kdy podle Vlády odešel, aniž by byl řádně propuštěn, a svou zdravotní kartu si odnesl s sebou.

20. Dne 21. prosince 1992 prokurátor rozhodl, že nebyly důvody k zavedení trestního řízeni proti žadateli, ačkoliv jedenáct z osob s nim zatčených obviněno bylo.
21. V souvislosti s údajným špatným zacházením se žadatelem nebylo u tureckých soudů zahájeno žádné trestní ani civilní řízení.
22. Úmrtí žadatele
23. Pan Aksoy byl zastřelen 16. dubna 1994.

Podle jeho zástupců mu bylo vyhrožováno smrtí, jestliže nevezme zpět svou stížnost ke Komisi, přičemž poslední telefonická výhrůžka byla učiněna 14. dubna 1994, a jeho smrt byla přímým následkem toho, že trval na své stížnosti.

Vláda však prohlásila, že důvodem jeho zabití bylo vyřizování účtů mezi znesvářenými sekcemi uvnitř SPK.

Podezřelý, údajně člen SPK, byl obviněn z vraždy.

6. Skutková zjištění Komise
7. Delegáti Komise vyslechli výpovědi svědků případu ve dnech 13.-14. března 1995 v Diyarbakiru a ve dnech 12.-14. dubna 1995 v Ankaře za přítomnosti zástupců obou stran, kteří mohli svědky podrobit křížovému výslechu. Dále Komise vyslechla ústní vyjádření o přípustnosti a skutkové podstatě při veřejném zasedání ve Strasbourgu 18. října 1994 a 3. července 1995.

Po zhodnocení ústního i písemného svědectví Komise dospěla k následujícím závěrům s ohledem na fakta:

(a) Nebylo možné zjistit s určitostí datum, kdy byl pan Aksoy zatčen, ačkoliv se tak každopádně nestalo později než 26. listopadu 1992. Propuštěn byl 10. prosince 1992, proto byl vězněn nejméně čtrnáct dnů.

(b) Dne 15. prosince 1992 byl přijat do nemocnice a byla stanovena diagnóza bilaterální radiální paralýzy. Nemocnici opustil 31. prosince 1992 ze své vlastni iniciativy, bez řádného propuštění.

(c) Neexistoval žádný důkaz, že byl jakkoliv postižen před zatčením, ani žádný důkaz o jakékoli nešťastné nehodě během pěti dnů mezi jeho propuštěním z policejní vazby a jeho přijetím do nemocnice.

(d) Komise zaznamenala, že lékařská zpráva uváděla, že žadatelova zranění mohla mít různé příčiny, ale jednou z. nich mohlo být poranění způsobené osobě, která byla pověšena za paže. Dále, radiální paralýza postihující obě paže nebyla zřejmě běžným stavem, i když odpovídala formě mučení známé jako „palestinské věšení“.

(e) Delegáti vyslechli svědectví jednoho z. policistů, kteří vyslýchali pana Aksoye, a státního prokurátora, který se s ním setkal před jeho propuštěním; oba prohlašovali, že bylo nemyslitelné, že by byl podroben jakémukoliv špatnému zacházení. Komise shledala toto svědectví nepřesvědčivým, jelikož budilo dojem, že tito dva veřejní činitelé nebyli připraveni ani zvážit možnost špatného zacházení způsobeného policií.

(f) Vláda pro zranění pana Aksoye neposkytla žádné jiné vysvětlení.

(g) Neexistovaly postačující důkazy pro učinění jakýchkoli závěrů týkajících se žadatelových ostatních údajů o špatném zacházení, jako jsou elektrické šoky a bití. Zdálo se však jasné, že byl vězněn v malé cele s dalšími dvěma osobami, kdy všichni měli k dispozici jedno lůžko a přikrývku, a že mu během vyšetřování byly zavázány oči.

1. Příslušné domácí právo
2. Ustanovení trestního práva proti mučení
3. Turecký trestní zákoník považuje za zločin, jestliže vládní úředník podrobí osobu mučení či špatnému zacházení (článek 243 o mučení a článek 245 o špatném zacházení).
4. Článek 8 vyhlášky 430 z. 16. prosince 1990 stanoví následující:

„V oblasti s vyhlášeným výjimečným stavem není guvernér takové oblasti či guvernér provincie volán k trestní, finanční či právní odpovědnosti v souvislosti s jejich rozhodnutími či skutky spojenými s výkonem pravomocí svěřených jim tímto výnosem, v tomto smyslu nemůže být k soudním orgánům vznesena žádná stížnost. Toto platí bez újmy na právech jedince požadovat od státu náhradu za neoprávněně utrpěnou škodu."

26. Vyšetřující jsou povinni prošetřit údaje o závažném trestném činu, o kterém se dozvědí, i když není podána stížnost. Avšak v oblasti s výjimečným stavem je vyšetřování trestných činů členy administrativy předáno do rukou místních správních rad, složených ze státních úředníků. Tyto výbory jsou také oprávněny rozhodnout, zda zahájit stíhání, podléhajíce přitom automatickému soudnímu přezkoumání u Nejvyššího správního soudu v případech, kdy se rozhodnou stíhání nezahájit (vyhláška 285).
27. Zákonná správní soudní opatření
28. Článek 125 Turecké ústavy stanoví následující:

„Veškerá jednání či rozhodnutí státní správy podléhají soudnímu přezkoumání…

Státní správa ručí za poskytnutí náhrady za jakoukoliv újmu způsobenou jejím jednáním či opatřeními."

Z tohoto ustanovení vyplývá státu odpovědnost za poskytnutí náhrady každé osobě, která může prokázat, že utrpěla újmu za okolností, kdy stát nedodržel svou povinnost chránit život a majetek občana.

3. Civilní řízení
4. Jakékoliv nezákonné jednání způsobující újmu spáchané státním úředníkem (mimo oblastní či okresní prefekty v oblasti s výjimečným stavem) může být předmětem žádosti o náhradu u řádných civilních soudů.
5. Právo týkající se držení v policejní vazbě
6. Podle článku 128 trestního řádu má být osoba zatčená a držená ve vazbě předvedena před smírčí soud do 24 hodin. Tato doba může být prodloužena až na čtyři dny, jestliže je osoba zadržena v souvislosti s trestnou činností páchanou ve skupině.

Povolená doba pro vazbu bez soudní kontroly je delší v souvislosti s řízením u soudů státní bezpečnosti.

V takovém případě je možné zadržet podezřelého po dobu 48 hodin v souvislosti s individuálním obviněním a 15 dní v souvislosti s trestnou činností páchanou ve skupině (článek 30 zákona 3842 z 1. prosince 1992, znovu ustanovený článek 11 vyhlášky s právní silou zákona č. 285 z 10. července 1987).

V oblasti s výjimečným stavem může však osoba zatčená v souvislosti s řízením u soudu státní

bezpečnosti být zadržována čtyři dny v případě individuálního obvinění a třicet dní v případě kolektivního obvinění, než je předvedena před smírčího soudce (ibid., znovu ustanovený článek 26 zákona č. 2935 z 25. října 1983).

30. Článek 19 Turecké ústavy dává zadržené osobě právo na přezkoumání zákonnosti jejího zadržení na základě žádosti podané k soudu, který má pravomoc projednávat příslušný případ.
31. Derogace článku 5 Úmluvy Tureckem
32. V dopise z 6. srpna 1990 stálý zástupce Turecka v Radě Evropy informoval generálního tajemníka Rady Evropy o tom, že:

„Turecká republika je vystavena v jihovýchodní Anatolii ohrožení své národní bezpečnosti, jehož rozsah a intenzita během posledních měsíců stálé vzrůstá do té míry, že je ohrožen život národa ve smyslu znění článku 15 Úmluvy.

Během roku 1989 bylo zabito 136 civilních občanů a 153 členů bezpečnostních jednotek při teroristických akcích, částečně prováděných ze zahraničních základen. Jen od začátku roku 1990 zahrnují tyto počty 125 civilních občanů a 96 členů bezpečnostních jednotek.

Ohrožení národní bezpečnosti se převážně objevuje v provinciích (například Elazig, Bingöl, Tunceli, Van, Diyarbakir, Mardin, Siirt, Hakkri, Batman a Sirnak) jihovýchodní Anatolie a částečně také v sousedních provinciích.

Kvůli intenzitě a různorodosti teroristických akcí a v zájmu vypořádání se s nimi musí vláda nejen použít svých bezpečnostních jednotek, ale také podniknout přiměřené kroky ke zvládnutí šíření zhoubných dezinformaci mezi veřejností, částečně přicházejících z ostatních částí Turecké republiky nebo dokonce ze zahraničí, a zneužívání práv odborů.

K této věci turecká vláda vydala v souladu s článkem 121 Turecké ústavy dne 10. května 1990 vyhlášky s právní silou zákona č. 424 a 425. Tyto vyhlášky mohou částečně vyústit v porušení práv uchovávaných v následujících ustanoveních Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod: články 5, 6, 8, 10, 11 a 13. Vysvětlující souhrn zmíněných nových opatření je připojen k tomuto dokumentu. Spor o jejich kompatibilitě s Tureckou ústavou je v současné době projednáván u Ústavního soudu Turecka.

Vláda Turecka bude generálního tajemníka Rady Evropy informovat, až výše uvedená opatření pozbudou platnosti.

Toto sdělení je učiněno v souladu s článkem 15 Evropské úmluvy o lidských právech.“

K tomuto dopisu byl přiložen „vysvětlující souhrn obsahu vyhlášek s právní silou zákona č. 424 a 425“. Jediné opatření v něm popsané a vztahující se k článku 5 Úmluvy bylo následující:

„Guvernér oblasti s výjimečným stavem může nařídit osobám, které soustavně narušují obecnou bezpečnost a veřejný pořádek, aby setrvaly na místě, které určí ministr vnitra vně oblasti s výjimečným stavem, na dobu, jež nepřesáhne dobu trvání výjimečného stavu…“

32. Dopisem z 3. ledna 1991 informoval stálý zástupce Turecka generálního tajemníka o tom, že v platnost vešla vyhláška č. 430, která omezovala právo moce dříve svěřené guvernérovi oblasti s výjimečným stavem vyhláškami č. 424 a 425.
33. Dne 5. května 1992 stálý zástupce napsal generálnímu tajemníkovi, že:

„Jelikož většina opatření popsaných ve vyhláškách s právní silou zákona č. 425 a 430, která by mohla vyústit v porušení práv zaručených články 5, 6, 8, 10, 11 a 13 Úmluvy, již není používána, informuji

vás tímto, že Turecká republika omezuje rozsah svého upozornění na derogaci pouze na článek 5 Úmluvy. Derogace v souvislosti s články 6, 8, 10, 11 a 13 Úmluvy již neplatí: následně je odpovídající odkaz na tyto články tímto vyškrtnut ze zmíněného upozornění na derogaci."

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

34. Ve své žádosti ke Komisi ze dne 20. května 1993 (č. 21987/93) si pan Aksoy stěžoval, že byl během své policejní vazby v listopadu a prosinci 1992 podroben zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy, že během této vazby nebyl předveden před soudce nebo jiného oprávněného úředníka, což zakládalo porušení článku 5 § 3, a že mu nebyla poskytnuta příležitost zavést řízení proti těm, kteří byli zodpovědní za ono špatné zacházení, což porušovalo články 6 § 1 a 13.

Po smrti pana Aksoye 16. dubna 1994 jeho zástupci prohlásili, že jeho zabití bylo přímým následkem jeho žádosti ke Komisi a znamenalo porušení jeho práva na individuální stížnost podle článku 25 Úmluvy.

35. Komise prohlásila žádost za přípustnou 19. října 1994. Ve své zprávě z 23. října 1995 (článek 31) vyjádřila patnácti hlasy proti jednomu názor, že došlo k porušení článku 3 a k porušení článku 5 § 3; třinácti hlasy proti třem, že došlo k porušení článku 6 § 1 a že v souvislosti s článkem 13 nevystává žádný zvláštní sporný bod; a jednomyslně, že nemusí být uskutečněno žádné další jednání v souvislosti s údajným porušením účinného výkonu práva na individuální stížnost podle článku 25.

KONEČNÉ NÁVRHY PŘEDLOŽENÉ SOUDU

36. Na veřejném zasedání Vláda vyzvala Soud, aby zamítl žádost z důvodu, že dostupná domácí soudní opatření nebyla vyčerpána nebo, jako jinou možnost, aby shledal, že nedošlo k porušení Úmluvy.
37. Při stejné příležitosti žadatel vyzval Soud. aby shledal, že došlo k porušení článků 3, 5, 6, 13 a 25, a aby prohlásil, že tato porušení byla o to závažnější, že opatření, na něž si stěžuje, tvořila část správních praktik. Žádal také spravedlivé zadostiučinění v souladu s článkem 50 Úmluvy.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Vyjádření Soudu ke skutkovým zjištěním
2. Soud se odvolal na svou ustálenou judikaturu, že podle praxe Úmluvy je stanovení a ověření skutečností především záležitostí Komise (články 28 § 1 a 31). Ačkoliv Soud není vázán nálezem Komise a zůstává mu volnost vlastního hodnocení veškerých předložených materiálů, pouze za výjimečných okolností používá své pravomoci v této oblasti (viz rozsudek ve věci Akdivar a další v. Turecko z 16. září 1996, s. 19, odst. 78).
3. V tomto případě je nutno zopakovat, že Komise došla ke svým skutkovým zjištěním pote. co delegace kromě veřejného zasedání ve Strasbourgu (viz výše uvedený odst. 23) vyslechla v Turecku svědectví při dvou různých příležitostech. Za těchto okolností Soud shledal, že by měl přijmout skutková zjištění tak, jak je stanovila Komise (viz. mutatis mutandis, výše uvedený rozsudek ve věci Akdivar a další, s. 20. odst. 81).
4. Soud tedy musí přezkoumat předběžnou námitku Vlády a žadatelovu stížnost v souvislosti s Úmluvou na základě těchto skutkových zjištění, jak byla shledána Komisí (viz výše uvedený odst. 23)..
5. Předběžná námitka Vlády
6. Argumenty těch, kdo se dostavili k Soudu
7. Vláda vyzvala Soud, aby zamítl žadatelovu stížnost podle článku 3 Úmluvy z důvodu, že v

rozporu s článkem 26 Úmluvy nevyčerpal všechna dostupná domácí soudní opatření. Článek 26 stanoví:

„Komise může posuzovat věc až po vyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy podle všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva a ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné rozhodnutí.“

Žadatel (viz výše uvedený odst. 3), s nímž Komise souhlasila, namítal, že udělal vše, co od něj mohlo být očekáváno při vyčerpání domácích soudních opatření.

42. Vláda tvrdila, že zásada vztahující se k vyčerpání domácích soudních opravných prostředků byla jasně stanovena mezinárodním právem a precedenčním právem orgánů Úmluvy, a požadovala, aby žadatel využil všech národních soudních opravných prostředků až do té míry, kdy mu evidentně nebudou poskytovat šanci na úspěch. Fakticky se pan Aksoy mohl obrátil ke třem odlišným typům domácích soudních opatření: trestní stíhání, civilní jednání a/nebo správní řízení (viz. výše uvedené odst. 24 až 28).
43. Pokud se týká první z těchto možností, předložila k úvaze, že si mohl stěžovat na údajné špatné zacházení státnímu prokurátorovi, s nímž se setkal 10. prosince 1992 (viz výše uvedený odst. 18). Avšak podle Vlády pan Aksoy nenaznačil při této příležitosti ani kdykoliv potom, že byl podroben špatnému zacházení během své policejní vazby.

Články 243 a 245 trestního zákoníku platné v té době v Turecku prohlašovaly za trestné užití mučení a špatného zacházení za účelem vynucení přiznání (viz výše uvedený odst. 24). Vyhláška 285 o oblasti s výjimečným stavem převáděla pravomoc vést vyšetřování trestních činů údajně spáchaných veřejnými činiteli z rukou státních prokurátorů na správní rady (viz. výše uvedený odst. 26). Rozhodnutí správních rad o nezahájení stíhání však vždy byla přezkoumána Nejvyšším správním soudem. V této souvislosti vláda předložila řadu rozsudků měnících příkazy vydané správními radami v oblasti s výjimečným stavem a nařizujících zavedení trestního řízení proti příslušníkům četnictva a bezpečnostních jednotek na základě výpovědí o špatném zacházení s vězni a jiná rozhodnutí o potrestání podobných forem zneužití úřední moci.

44. Vláda nicméně usuzovala, že trestní řízení nebylo asi tím nejvhodnějším soudním opatřením v takovémto případě, a to kvůli důrazu kladenému na práva obviněného v protikladu k právům žalobce. Proto upozornila Soud na existenci správních soudních opatření podle článku 125 Turecké ústavy (viz výše uvedený odstavec 27). Pro dosažení odškodnění podle tohoto ustanovení bylo pro jedince nutné pouze prokázat, že existovala příčinná souvislost mezi činy spáchanými členy správy a utrpěnou křivdou: nebyl zde požadavek prokázání závažného zneužití úřední moci na straně zástupce Vlády. V této souvislosti Vláda předložila příklady správních rozhodnutí, v nichž byla přiznána náhrada v souvislosti s úmrtím způsobeným mučením v policejní vazbě.
45. Navíc Vláda tvrdila, že pan Aksoy mohl zahájit civilní řízení o odškodnění. Znovu odkazovala na řadu rozhodnutí domácích soudů, včetně rozsudku kasačního soudu v případě týkajícím se požadavku na odškodnění za mučení, v němž bylo rozhodnulo, že trestné činy spáchané úředníky vymáhajícími právo podléhaly správnímu řádu a že podle článku 53 tohoto řádu osvobození pro nedostatek důkazu v trestním řízení nebylo závazné pro civilní soudy.
46. Ačkoliv žadatel nepopíral, že soudní opatření vyjmenovaná Vládou byla formální částí tureckého právního systému, prohlašoval, že v oblasti s výjimečným stavem byla iluzorní, nepřiměřená a neúčinná, protože jak mučení, tak neuznávání účinných soudních opatření bylo uskutečňováno jako běžná metoda správní praxe.

Obzvláště namítal, že zprávy vydané řadou mezinárodních orgánů ukazující, že mučení vězňů bylo v Turecku nadále systematické a široce rozšířené, dávaly vznik pochybnostem o závazku státu, že s

těmito metodami se již skončilo. V tomto směru odkazoval na veřejné prohlášení o Turecku vydané Evropským výborem pro ochranu před mučením (15. prosince 1992): souhrn výsledků řízení týkajících se vyšetřování v Turecku vydaný Komisí Spojených národů proti mučení (9. listopadu 1993); a zprávu zvláštního zpravodaje Spojených národů o mučení z roku 1995 (E/CN.4/1995/34).

47. Prohlásil, že ze strany státních úřadů se uskutečňovala politika zapírání existence jakéhokoliv mučení, která pro oběti činila obzvláště obtížným uspět v dosažení odškodnění a snaze předvést odpovědné osoby před spravedlnost. Například bylo pro jednotlivce stěžujícího si na mučení nemožné, aby obdržel lékařské zprávy prokazující rozsah jeho zranění, neboť soudní lékařské služby byly reorganizovány a lékařům, kteří takové zprávy vydaly, bylo vyhrožováno nebo byli převedeni do jiné oblasti. Prokurátoři v oblasti s výjimečným stavem běžně odmítali zahájil vyšetřování ve věci údajného porušování lidských práv a často dokonce odmítli odpovědět na stížnost. Ta vyšetřování, která se uskutečnila, byla předpojatá a nepřiměřená. Dále, advokáti a další osoby zastupující oběti porušování lidských práv byli vystaveni hrozbám, zastrašování a nezákonnému stíhání a jednotlivé osoby se obávaly využít domácích soudních opatření, protože represálie proti stěžovatelům byly zcela běžné.

Za těchto okolností žadatel prohlásil, že by po něm nemělo být požadováno, aby využil všech domácích soudních opatření před podáním stížnosti do Strasbourgu.

48. V každém případě zdůraznil, že 10. prosince 1992 informoval státního prokurátora o tom, že byl mučen (viz výše uvedený odst. 18), a trval na tom, že i kdyby tak neučinil, prokurátor si mohl snadno sám povšimnout, že žadatel nemohl řádně používat ruce.

Nezahájení trestního vyšetřování prokurátorem učinilo pro žadatele nesmírně obtížným využít jakékoliv domácí soudní opatření. Bylo pro něj nemožné podniknout kroky, aby trestní stihání bylo zavedeno, například zpochybnit rozhodnutí nezahájit stíhání u správních soudů (viz výše uvedený odst. 26), jelikož nezahájení vyšetřování znamenalo, že žádné formální rozhodnutí o nestíhání nebylo nikdy učiněno. Navíc toto zanedbání nepříznivě ovlivnilo jeho naději vyhrát v civilním či správním řízení, jelikož pro úspěch každého typu žádosti by bylo nezbytné prokázat, že byl mučen, a v praxi by bylo požadováno rozhodnutí soudce o této věci v trestním řízení.

49. Nakonec připomenul Soudu, že ani teoreticky nebyl dostupný žádný soudní opravný prostředek v souvislosti s jeho stížností týkající se délky doby jeho věznění bez soudní kontroly, neboť toto bylo podle domácí legislativy zcela zákonné (viz výše uvedený odst. 29).
50. Komise byla názoru, že žadatel byl zraněn během své policejní vazby (viz výše uvedený odst. 23). Dále prohlásila, že ačkoliv nebylo možné přesně stanovit, co se událo během jeho setkání se státním prokurátorem 10. prosince 1992, nesporně musely existoval prvky, které měly posledně jmenovaného pobídnout k zahájení vyšetřování nebo přinejmenším k pokusu získat další informace o žadatelově zdravotním stavu a o zacházení, kterému byl podroben. Žadatel učinil vše, co se od něj za daných okolností mohlo očekávat, obzvláště s přihlédnutím ke skutečnosti, že se následkem věznění a špatného zacházení cítil zranitelný a že trpěl zdravotními problémy, které vyžadovaly po jeho propuštění hospitalizaci. Hrozby, na které si stěžoval po zaslání žádosti ke Komisi, a jeho smrt za ne zcela vyjasněných okolností byly dalšími prvky, které podpořily názor, že využití soudních opravných prostředků mohlo znamenal riziko.

Vzhledem ke svému shledání, že žadatel učinil vše, co od něj bylo požadováno pro vyčerpání všech domácích soudních opatření, Komise rozhodla, že nebylo nutné určit, zda ze strany tureckých úřadů byla praktikována tolerance porušování lidských práv.

1. Vyjádření Soudu

2. Soud zopakoval, že ustanovení o využití domácích soudních opatření zmíněné článkem 26 Úmluvy zavazuje ty, kteří usilují přednést svůj případ proti státu u mezinárodních soudních a arbitrážních orgánů, k tomu, aby nejprve využili soudní opatření poskytovaná národním právním systémem. Následkem toho jsou státy zproštěny odpovědnosti se za své jednání před mezinárodními orgány, pokud neměly příležitost nechat spor projít svým vlastním právním systémem. Toto ustanovení je založeno na předpokladu, vyjádřeném v článku 13 Úmluvy, s nímž má velmi podobné rysy, že existuje účinné soudní opatření dostupné v souvislosti s udaným porušením v domácím systému, ať už ustanovení Úmluvy jsou či nejsou zakotvena v národním právu. Takto je to velmi důležitým aspektem zásady, že systém ochrany stanovený úmluvou je podpůrný pro národní systémy zabezpečující lidská práva (viz rozsudek ve věci Akdivar a další citovaný ve výše uvedeném odst. 38, s. 15, § 65).
3. Podle článku 26 by žadatel měl mít běžnou podporu v soudních opatřeních, jež jsou dostupná a dostatečná k získání odškodnění, pokud se týká udaných porušení. Existence projednávaných soudních opatření musí být dostatečně jistá ne pouze teoreticky, ale i prakticky – bez toho postrádají požadovanou dostupnost a účinnost.

Neexistuje ovšem povinnost hledat pomoc v soudních opatřeních, která jsou nepřiměřená nebo neúčinná. Navíc podle „všeobecně uznávaných pravidel mezinárodního práva“, na která se odvolává článek 26, mohou nastal zvláštní okolnosti, které žadatele zprošťují povinnosti vyčerpat všechna domácí soudní opatření, která má k dispozici. Toto pravidlo je rovněž nepoužitelné tam, kde se prokáže existence postupů státní správy, které zahrnují opakované jednání neslučitelné s Úmluvou, a oficiální tolerance takového jednání státními úřady, která je takové povahy, že by soudní řízení učinila marnými či neúčinnými (viz výše uvedený rozsudek ve věci Akdivar a další, s. 16, 66 a 67).

53. Soud zdůraznil, že jeho přístup k aplikaci tohoto pravidla musí vycházet z uznání skutečnosti, že je užíváno v kontextu systému ochrany lidských práv, se kterým Smluvní sírany souhlasily. Následně uznal, že článek 26 je nutno aplikovat s jistou pružností a bez nadměrného formalismu. Dále uznal, že pravidlo vyčerpání všech soudních opatření není absolutní, ani nemusí být použito automaticky: při zvažování, zda toto bylo shledáno, je podstatné přihlédnout ke zvláštním okolnostem každého individuálního případu. To mimo jiné znamená, že musí realisticky zvážit nejen existenci formálních soudních opatření v právním systému projednávané Smluvní strany, ale také celkový právní a politický kontext, ve kterém působí, jakož i osobní okolnosti žadatele (viz výše uvedený rozsudek Akdivar a další, s. 17, § 69).
54. Soud zaznamenal ustanovení tureckého práva o trestních, civilních a správních opravných prostředcích proti špatnému zacházení s vězni zástupci státu a prostudoval se zájmem soubory rozsudků zabývajících se podobným problémem, které předložila Vláda (viz výše uvedené odst. 43-45). Netýká se to však, jak již bylo řečeno (viz předchozí odst. 53), pouze otázky, zda domácí soudní opatření byla obecně účinná a přiměřená: musí také posoudit, zda za všech okolností tohoto případu žadatel učinil vše, co od něj mohlo být rozumně očekáváno, aby vyčerpal domácí cesty k odškodnění.
55. Za účelem tohoto posouzení Soud zopakoval, že se rozhodl přijmout skutková zjištění Komise v současném případu (viz výše uvedené odst. 39-40). Komise, jak se ukázalo (viz výše uvedený odst. 50), byla názoru, že žadatel trpěl bilaterální radiální paralýzou v době svého rozhovoru se státním prokurátorem.
56. Soud zvážil, že i když by bylo přijato, že žadatel státnímu prokurátorovi nepřednesl žádnou stížnost o špatném zacházení v policejní vazbě, utrpěná zranění během jejich schůzky musela být jasně viditelná. Prokurátor se však rozhodl nezahájit šetření týkající se povahy, rozsahu a příčiny těchto zranění, navzdory skutečnosti, že podle tureckého práva měl povinnost toto vyšetřit (viz výše uvedený odst. 26).

Je nutno zopakovat, že k tomuto opomenutí ze strany prokurátora došlo poté, co byl pan Aksoy držen

v policejní vazbě přinejmenším čtrnáct dní bez přístupu k právní či lékařské pomoci či podpoře. Během této doby utrpěl několik zranění vyžadujících nemocniční péči (viz odst. 23). Tyto okolnosti by mu samy o sobě daly příčinu cítit se zranitelným a bezmocným a obával se zástupců státu. Poté, co viděl, že prokurátor si jeho zranění všiml, ale nic nepodnikl, je pochopitelné, jestliže žadatel uvěřil, že cestou národního práva nemá naději získat pochopení a zadostiučinění.

57. Soud proto došel k závěru, že nastaly zvláštní okolnosti, které žadatele zprostily povinnosti vyčerpal domácí soudní opatření. Po dosažení tohoto závěru nepovažuje za nutné zkoumat žadatelovo prohlášení, že existuji praktiky státní správy odepírající využití opravných soudních prostředků, což je v rozporu s Úmluvou.

III. Skutková podstata

1. Údajné porušení článku 3 Úmluvy
2. Žadatel udal, že byl podroben zacházení, jež bylo v rozporu s článkem 3 Úmluvy, který stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

Vláda považovala údaje o špatném zacházení za nepodložené. Komise však shledala, že žadatel byl mučen.

59. Vláda vznesla různé námitky ke způsobu, kterým Komise hodnotila svědectví. Poukázala na několik faktorů, které podle jejího názoru měly dát podnět k závažným pochybám o tom, zda pan Aksoy byl podroben špatnému zacházení, jak tvrdil.

Ptala se například, proč si žadatel nestěžoval na mučení státnímu prokurátorovi (viz výše uvedený odst. 18), a shledala obtížným pochopit, proč, pokud byl skutečně podroben mučení, neučinil obviňující výpověď. Shledala dále podezřelým, že čekal pěl dní od propuštění z policejní vazby na návštěvu nemocnice (viz výše uvedený odst. 19), a zaznamenala, že nemůže být potvrzeno, že se během těchto dní nestalo něco neobvyklého. Nakonec vznesla několik bodů týkajících se lékařských svědectví, včetně skutečnosti, že žadatel vzal své lékařské záznamy s sebou, když opustil nemocnici, a že neexistoval žádný lékařský důkaz o spáleninách či jiných známkách zanechaných na těle elektrickými šoky.

60. Žadatel si stěžoval na různé způsoby špatného zacházení. Tvrdil, že mu během výslechu byly zavázány oči, což způsobilo dezorientaci; že byl zavěšen za paže, které mu byly svázány za zády („palestinské věšení“); že mu byly dávány elektrické šoky, které byly aktivovány tím, že byl poléván vodou; a že byl podroben bití, políčkování a slovnímu hanění. Odvolával se na lékařské záznamy z fakultní nemocnice při Universitě v Dicle, které ukazovaly, že měl bilaterální zranění brachial plexus v době přijetí do nemocnice (viz výše uvedený odst. 19). Toto zranění bylo způsobeno palestinským věšením.

Prohlásil, že zacházení, na něž si stěžuje, bylo dostatečně kruté, aby bylo považováno za mučení; bylo použito za účelem přinutit ho přiznal se, že zná muže, který ho identifikoval.

Dodal ještě, že podmínky, za kterých byl vězněn (viz výše uvedený odst. 13), a neustálý strach z mučení, kterému byl ve vězení podroben, představovaly nelidské zacházení.

61. Soud po rozhodnutí přijmout skutková zjištěni Komise (viz výše uvedené odst. 39-40) došel k závěru, že tam, kde je osoba vzata do policejní vazby v dobrém zdravotním stavu, ale v době propuštění je shledána zraněnou, je povinností státu poskytnout přijatelné vysvětlení, pokud jde o příčiny zranění, jinak vyvstává jasný spor podle článku 3 Úmluvy (viz rozsudek ve věci Tomasi*) v. Francie ze dne 27. srpna 1992, Série A č. 241 -A, s. 40-41, 108-111 a rozsudek ve

věci Ribilsch v. Rakousko ze dne 4 prosince 1995, Reports of Judgments and Decisions – 1996, s. 26, § 34).

62. Článek 3. jak Soud shledal při mnoha příležitostech, uchovává jednu ze zásadních hodnot demokratické společnosti. I za nejobtížnějších okolností, jako je boj proti organizovanému terorismu a zločinu, Úmluva naprosto zakazuje mučení nebo nelidské či degradující zacházení nebo tresty. Na rozdíl od většiny základních ustanovení Úmluvy a Protokolů č. 1 a 4 článek 3 nestanoví žádné výjimky a žádné odchýlení není dovoleno článkem 15, i když se jedná o případ veřejného nebezpečí ohrožujícího život národa (viz rozsudky ve věcech Irsko v. Spojené království ze dne 18. ledna 1978, Série A č. 25, s. 65, § 163, Soering v. Spojené království ze dne 7. července 1989, Série A č. 161, s. 34, § 88 a Chahal v. Spojené království ze dne 15. listopadu 1996, Reports of Jundgments and Decisions – 1996, s. 22-23. § 79).
63. V zájmu rozlišení, zda by určitá forma špatného zacházení měla být kvalifikována jako mučení, musí mít Soud na zřeteli rozdíl, který článek 3 vytváří mezi tímto pojmem a pojmem nelidské či ponižující zacházení. Jak dříve poznamenal, toto rozlišení je v Úmluvě vyjádřeno proto, aby byl zvláštní cejch „mučení“ uplatňován pouze na úmyslné nelidské zacházení způsobující velmi vážné a kruté utrpení (viz rozsudek případu Irsko v. Spojené království ze dne 18. ledna 1978, Série A č. 25, s. 66, § 167).
64. Soud zopakoval, že Komise shledala inter alia, že žadatel byl podroben „palestinskému věšení“, jinými slovy, že byl vysvlečen donaha s rukama spoutanými za zády a zavěšen za paže (viz výše uvedený odst. 23).

Podle názoru Soudu mohlo být toto zacházení prováděno pouze úmyslně: k jeho realizaci bylo jistě potřeba určité přípravy a úsilí. Bylo pravděpodobně provedeno z cílem získání přiznání nebo jistých informací od žadatele. Kromě těžké bolesti, kterou muselo působit v danou chvíli, lékařská zpráva také ukazuje, že způsobilo paralýzu obou paží, která trvala určitou dobu (viz výše uvedený odst. 23). Soud shledal, že toto zacházení bylo tak závažné a kruté povahy, že může být popsáno pouze jako mučení.

Vzhledem k závažnosti tohoto závěru není pro Soud nezbytné zkoumat žadatelovy stížnosti na další způsoby spalného zacházení.

Z toho vyplývá, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy.

1. Údajné porušení článku 5 § 3 Úmluvy
2. Žadatel, s nímž Komise souhlasila, tvrdil, že jeho věznění porušovalo článek 5 § 3 Úmluvy. Příslušné části článku 5 stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost. Nikdo nesmí být zbaven svobody kromě následujících případů, pokud se tak stane v souladu s řízením stanoveným zákonem:

…

1. c) zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby za účelem předvedeni před příslušný soudní orgán pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu…;

…

3. Každý, kdo je zatčen nebo jinak zbaven svobody v souladu s ustanovením odstavce 1 písm. c tohoto článku, musí být ihned předveden před soudce nebo jinou úřední osobu zmocněnou zákonem k výkonu soudní pravomoci …“.
4. Soud připomenul své rozhodnutí ve věci Brogan a další v. Spojené království (rozsudek ze dne 29. listopadu 1988, Série A č. 145-B, s. 33, § 62), že doba věznění bez soudní kontroly po dobu

čtyř dní a šesti hodin přesahovala přísná omezení týkající se doby povolené článkem 5 § 3. Z toho jasně vyplývá, že doba čtrnácti či více dnů, po kterou byl pan Aksoy vězněn bez předvedení před soudce či soudního úředníka, nevyhovuje požadavku „ihned“.

5. Vláda však předložila k úvaze, že i přes toto shledání nedošlo k porušení článku 5 § 3 s ohledem na derogaci Turecka podle článku 15 Úmluvy, který stanoví:

„1. V případě války nebo jakéhokoli jiného veřejného ohrožení státní existence muže každá Vysoká smluvní strana přijmout opatření k odstoupení od závazků stanovených v této Úmluvě v rozsahu přísně vyžadovaném naléhavostí situace, pokud tato opatření nebudou neslučitelná s ostatními závazky podle mezinárodního práva.

2. Podle tohoto ustanovení nelze odstoupit od článku 2. kromě úmrtí vyplývajících z dovolených válečných činů. a článku 3, 4 (odstavec 1) a 7.
3. Každá Vysoká smluvní strana, využívající svého práva na odstoupení, bude v plném rozsahu informovat generálního tajemníka Rady Evropy o opatřeních, která přijala, a o jejich důvodech. Generálního tajemníka Rady Evropy bude rovněž informovat o tom, kdy tato opatření pozbyla platnosti a kdy ustanovení Úmluvy budou znovu prováděna v plném rozsahu.“

Vláda připomenula Soudu, že Turecko odstoupilo od svých povinností podle článku 5 Úmluvy 5. května 1992 (viz výše uvedený odst. 33).

1. Přístup Soudu
2. Soud připomenul, že je na každém ze států Úmluvy s jeho odpovědností za „život národa“, aby určil, zda je tento život ohrožen „veřejným nebezpečím“, a pokud ano, jak daleko je nutno jít pro odvrácení tohoto nebezpečí. Z důvodů svých přímých a stálých kontaktů s naléhavými aktuálními potřebami jsou národní orgány v zásadně lepším postavení než mezinárodni soudce, aby rozhodly jak o přítomnosti takového nebezpečí, tak o povaze a rozsahu derogací nutných k jeho odvrácení. Proto by v této záležitosti mělo být národním orgánům ponecháno široké pole působnosti.

Státy Úmluvy se nicméně netěší neomezené volnosti jednání. Je na Soudu, aby rozhodl, zda, inter alia, státy překročily „rozsah nezbytný vzhledem k naléhavosti“ krize. Domácí pole působnosti je tak doprovázeno evropskou kontrolou. Při realizaci této kontroly musí Soud klást patřičný důraz na takové významné faktory, jako jsou povaha práv zasažených derogaci a okolnosti vedoucí k výjimečnému stavu a jeho trvání (viz rozsudek ve věci Brannigan a MeBride v. Spojené království ze dne 26. května 1993, Série A č 258-B, s. 49-50, § 43).

2. Existence veřejného nebezpečí ohrožujícího život národa
3. Vláda, se kterou Komise v tomto bodě souhlasila, zdůraznila, že v jihovýchodním Turecku existovalo veřejné nebezpečí „ohrožující život národa“. Žadatel tento bod nepopíral, ačkoli prohlásil, že v zásadě záleželo na orgánech Úmluvy, jak rozhodnou.
4. Soud shledal na základě všech dostupných materiálů, že výrazný rozsah a vliv teroristické činnosti SPK v jihovýchodním Turecku nepochybně vytvořil v projednávané oblasti „veřejné nebezpečí ohrožující život národa“ (viz, mutatis mutandis, rozsudek ve věci Lawless v. Irsko ze dne 1. července 1961, Série A č. 3, s. 56, § 28 a výše uvedené rozsudky ve věcech Irsko v. Spojené království, s. 78, § 205 a Brannigan a MeBride, s. 50, § 47).
5. Zda byla opatření nezbytná vzhledem k naléhavosti situace
6. Délka nekontrolovaného věznění
7. Vláda trvala na tom, že žadatel byl zatčen 26. listopadu 1992 spolu s dalšími třinácti osobami pro podezření z podporování a napomáhání teroristům SPK, členství v kiziltepské organizaci SPK a rozšiřování letáků SPK (viz výše uvedený odst 12). Ve vazbě byl držen čtrnáct dní, v souladu s tureckým právem, které do-xx voluje, aby osoba uvězněná v souvislosti s trestnou

činností páchanou ve skupině byla zadržena až po dobu třiceti dní v oblasti s výjimečným stavem (viz výše uvedený odst. 29).

8. Vysvětlila, že místo žadatelova zatčení a věznění patřilo do oblasti postižené tureckou derogaci (viz výše uvedené odst. 31-33). Tato derogace byla nezbytná a oprávněná s ohledem na rozsah a závažnost terorismu SPK v Turecku, obzvláště na jihovýchodě. Vyšetřování teroristických činů přineslo úřadům zvláštní problémy, jak Soud již dříve uznal, protože členové teroristických organizací byli odborníky v odolávání výslechům, měli tajnou síť podpory a přístup k podstatným zdrojům. Ochrana a ověření důkazů stály hodně času a úsilí v rozsáhlé oblasti tváří v tvář teroristické organizaci, která měla strategickou a technickou podporu sousedních zemi. Tyto obtíže znamenaly, že bylo nemožné zajistit právní dohled během držení podezřelého v policejní vazbě.
9. Žadatel prohlásil, že byl uvězněn 24. listopadu 1992 a propuštěn 10. prosince 1992. Udal, že pozměnění data uvěznění bylo v oblasti s výjimečným stavem běžnou praxí.
10. Ačkoliv nepředložil podrobné argumenty proti platnosti turecké derogace jako takové, tázal se, zda situace v jihovýchodním Turecku nezbytně vyžadovala držení podezřelých po dobu čtrnácti a více dní bez soudního dohledu. Prohlásil, že soudci v jihovýchodním Turecku by nebyli vystaveni riziku, kdyby dostali svolení a byli požádáni přezkoumávat zákonnost věznění v kratších intervalech.
11. Komise nemohla s určitostí stanovit, zda byl žadatel poprvé uvězněn 24. listopadu, jak tvrdil, nebo 26. listopadu 1992, jak udávala Vláda, a proto se případem zabývala na základe toho. že byl držen po dobu nejméně čtrnácti dní bez. předvedení před soudce či jinou úřední osobu zmocněnou zákonem k výkonu soudní pravomoci.
12. Soud zdůraznil význam článku 5 v systému Úmluvy: uchovává základní lidské právo, jmenovitě ochranu osoby proti svévolnému porušování jejího práva na svobodu státem. Soudní kontrola porušování práva osoby na svobodu státní exekutivou je základním rysem záruk vtělených do článku 5 § 3, který má minimalizovat riziko svévolností a zajistit vládu práva (viz výše uvedený rozsudek Brogan a další, s. 32. § 58). Dále, okamžitý soudní zásah může vést k odhalení a zabránění závažného špatného zacházení, které, jak je uvedeno výše (viz výše uvedený odst. 62), je Úmluvou zakázáno absolutními a nevyvratitelnými požadavky.
13. V rozsudku Brannigan a McBride (citovaném ve výše uvedeném odst. 68) Soud rozhodl, že vláda Spojeného království nepřekročila své pole působnosti derogaci svých závazků podle článku 5 Úmluvy v tom rozsahu, že osoby podezřelé z teroristických činů mohly být drženy po dobu až sedmi dní bez soudního dohledu.

V současném případu byl žadatel vězněn po dobu nejméně čtrnácti dní bez předvedení před soudce či jinou úřední osobu. Vláda toto opatření ospravedlňovala odkazem na zvláštní požadavky policejního vyšetřování v geograficky rozsáhlé oblasti ohrožované teroristickou organizací podporovanou ze zahraničí (viz výše uvedený odst. 72).

78. Ačkoliv Soud je názoru, který vyjádřil již při několika příležitostech v minulosti (viz například výše uvedený rozsudek Brogan a další), že vyšetřování teroristických činů nepochybně přináší úřadům zvláštní problémy, nemůže přijmout tvrzení, že je nutné věznil podezřelého po dobu čtrnácti dní bez soudního zásahu. Tato doba je výjimečně dlouhá a způsobila žadatelovu bezbrannost nejen vůči svévolnému porušení jeho práva na svobodu, ale také vůči mučení (viz výše uvedený odst. 64). Navíc, Vláda neuvedla před Soudem žádné podrobné důvody, proč boj proti terorismu v jihovýchodním Turecku učinil soudní zásahy neuskutečnitelnými.
79. Záruky
80. Vláda zdůraznila, že derogace i národní právní systém poskytovaly dostatečné záruky k ochraně lidských práv. Derogace samotná byla omezena na přísné minimum požadované pro boj proti terorismu; povolená délka vazby byla stanovena zákonem a souhlas státního prokurátora byl nezbytný, jestliže si policie přála ponechat podezřelého ve vazbě na dobu delší

než zákonem stanovenou. Mučení bylo zakázáno článkem 243 trestního zákoníku (viz výše uvedený odst. 24) a článek 135 písm. a) garantoval, že jakékoliv prohlášení učiněné následkem použití mučení nebo jakékoliv jiné formy špatného zacházeni nebude mít jako svědectví žádnou váhu.

81. Žadatel upozornil na to, že dlouhá doba nekontrolované vazby spolu s nedostatkem záruk poskytovaných k ochraně vězňů usnadňovala provádění mučení. Tak byl mučen s obzvláštní intenzitou během třetího a čtvrtého dne vazby a posléze byl držen proto, aby se jeho zranění zahojila; během této doby mu byl odepřen přístup k advokátovi nebo lékaři. Navíc mu byly během výslechu zavázány oči, což znamenalo, že nemohl identifikovat ty, kdo s ním špatně zacházeli. Zprávy Amnesty International („Turecko: politika zapírání“, únor 1995). Evropského výboru pro ochranu před mučením a Komise Spojených národů proti mučení (viz výše uvedený odst. 46) ukazovaly na to. že záruky obsažené v tureckém trestním zákoníku, jež byly v každém případě nepřiměřené, byly běžně ignorovány v oblastech s výjimečným stavem.
82. Komise shledala, že turecký systém poskytoval vězňům nedostatečné záruky, například zde neexistovalo okamžité opatření habeas corpus a Žádná zákonem vymahatelná práva na přístup k advokátovi, lékaři, přátelům či příbuzným. Za těchto okolností i přes vážnou hrozbu teroristů v jihovýchodním Turecku opatření, které dovolí, aby žadatel byl vězněn po dobu nejméně čtrnácti dní bez předvedeni před soudce či jinou osobu se soudní pravomocí, přesahuje pole působnosti Vlády a nemůže být považováno za nezbytné s ohledem na naléhavost situace.
83. Ve výše zmíněném rozsudku Brannigan a McBride (viz výše uvedený odst. 68) Soudu stačilo, že při operaci v Severním Irsku byly účinné záruky, které zajišťovaly důležitou míru ochrany proti svévolnému jednání a vazbě v izolaci. Například soudní opatření habeas corpus bylo dostupné pro prověření zákonnosti původního zatčení a věznění, existovalo zde přesvědčivé a zákonem vymahatelné právo na konzultaci s právním zástupcem během 48 hodin po zatčení a vězni byli oprávněni informovat příbuzné či přátele o svém zadržení a mít přístup k lékaři (tentýž rozsudek, s. 55-56. 62-63).
84. Oproti tomu však Soud shledává, že v tomto případu byly žadatelovi dostupné nedostatečné záruky, byl vězněn dlouhou dobu. Obzvláště odepření přístupu k právnímu zástupci, lékaři, příbuzným či přátelům a absence reálné možnosti předvedení před soud k přezkoumání zákonnosti jeho zadržení znamenaly, že byl zcela odevzdán na milost a nemilost osob, které ho věznily.

84 Soud vzal v úvahu nepopiratelně vážný problém terorismu v jihovýchodním Turecku a potíže, kterým stát musí čelit při přijímání účinných opatření proti němu. Avšak není přesvědčen o tom, že naléhavost situace vyžadovala držení žadatele pro podezření z podílení se na činech teroristů po dobu čtrnácti či více dní v izolované vazbě bez přístupu k soudci či jinému soudnímu úředníkovi.

4. Zda turecká derogace splňovala formální požadavky článku 15 § 3
5. Nikdo z těch, kteří se dostavili k Soudu, nepopíral, že oznámení Turecké republiky o derogaci (viz. výše uvedený odst. 33) vyhovovalo formálním požadavkům článku 15 § 3, jmenovitě dodržet úplné informování generálního tajemníka Rady Evropy o opatřeních přijatých při derogaci Úmluvy a zdůvodnění tohoto kroku.
6. Soud je kompetentní zkoumat toto hledisko z vlastního popudu (viz výše uvedené rozsudky Lawless, s. 55, § 22 a Irsko v. Spojené království, s. 84, § 223), a zvláště to, zda oznámení Turecka o derogaci obsahovalo dostatečné informace o projednávaných opatřeních, která dovolovala, aby žadatel byl vězněn po dobu nejméně čtrnácti dní bez soudního dohledu, splňující požadavky článku 15 § 3. Avšak s ohledem na své shledání, že použité opatření nebylo nezbytné vzhledem k naléhavosti situace (viz výše uvedený odst. 84), Soud nepovažuje za nutné rozhodovat v této věci.
7. Závěr
8. Soud shledává, že došlo k porušení článku 5 § 3 Úmluvy.

9. Údajný nedostatek soudních opatření
10. Žadatel si stěžoval, že mu byl odepřen přístup k soudu v rozporu s článkem 6 § 1 Úmluvy, který stanoví v rámci své relevance:

Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem. … o jeho občanských právech …“

Dále prohlašoval, že pro něj nebylo dostupné žádné domácí soudní opatření v rozporu s článkem 13 Úmluvy, který stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

89. Vláda dodala, že jelikož se žadatel nikdy nepokusil zahájit řízení, nemůže si stěžovat na odepření přístupu k soudu. Dále namítala, jak již učinila v souvislosti se svou předběžnou námitkou (viz výše uvedené odst. 41-45), že existovalo dostatečné množství účinných právních prostředků nápravy.
90. Pokud se týká žadatele, rozhodnutí prokurátora nezahájit vyšetřování pro něj fakticky učinilo nemožným využít svého občanského práva na odškodnění (viz výše uvedený odst. 48). Prohlásil, že podle tureckého práva by civilní řízení nepřicházelo v úvahu do té doby, než by byly prokázány skutečnosti týkající se oněch událostí a trestním řízením identifikováni pachatelé. Bez toho nemělo civilní řízení naději na úspěch. Navíc prohlásil, že možnost dosáhnout odškodnění za mučení by představovala jen část opatření nutných k dosažení nápravy; pro stát by bylo nepřijatelné prohlásit, že jednoduše splnil svůj závazek poskytnutím odškodného, jelikož by to znamenalo, že státy mohou zaplatit za právo na mučení. Prohlásil, že soudní opatření nutná ke splnění jeho požadavků podle Úmluvy bud neexistovala, dokonce ani teoreticky, nebo byla v praxi neúčinná (viz výše uvedené odst. 46-47).
91. Komise shledala porušení článku 6 § 1 ze stejných důvodů, z jakých rozhodla v žadatelův prospěch podle článku 26 Úmluvy (viz výše uvedený odst. 50). S ohledem na tento nález nepovažovala za nutné posuzoval stížnost podle článku 13.
92. Článek 6 § 1 Úmluvy
93. Soud zopakoval, že článek 6 § 1 vyjadřuje „právo na projednání soudem“, jehož jeden aspekt tvoří právo na přístup k soudu, to znamená právo na zahájení řízení u soudů v civilních záležitostech (viz například rozsudek ve věci Holy Monasteries v. Řecko ze dne 9. prosince 1994, Série A č. 301-A, s. 36-37, § 80). Není pochyb o tom, že článek 6 § 1 platí pro občanský požadavek náhrady v souvislosti se špatným zacházením údajně spácháným státními úředníky (viz například rozsudek Tomasi zmíněný v odst. 61, s. 43, § 121-122).
94. Soud zaznamenal, že žadatelem nebylo vyvráceno, že teoreticky mohl zahájit civilní řízení o náhradu v souvislosti se špatným zacházením. Prohlašoval, že nezahájení trestního vyšetřování prokurátorem prakticky znamenalo, že by v civilním řízení neměl šanci na úspěch (viz výše uvedený odst. 90). Soud však opakuje, že kvůli zvláštním okolnostem tohoto případu (viz odst. 57) se pan Aksoy ani nepokusil podal žádost k civil- ním soudům. S tímto skutkovým zjištěním je pro Soud nemožné rozhodnout, zda by se turecké soudy zabývaly žádosti pana Aksoye, kdyby jim ji předložil.

Soud si každopádně povšiml, že jádro žadatelovy stížnosti se týkalo skutečnosti, že prokurátor nezahájil trestní vyšetřování (viz odst. 90). Dále zaznamenal žadatelův argument, že možnost usilování o odškodnění za mučení by znamenala pouze jednu část opatření nutných pro dosažení nápravy (rovněž výše uvedený odst. 90).

94. Podle názoru Soudu je za těchto podmínek vhodnější zvažovat tuto stížnost v souvislosti s

obecnější povinností státu podle článku 13, a to zajistit účinné soudní opravné prostředky v souvislosti s porušováním Úmluvy.

95. Článek 13 Úmluvy
96. Soud si povšiml, že článek 13 zaručuje na národní úrovni dostupnost soudních opatření k vynucení podstaty práv a svobod Úmluvy, přičemž nezáleží na formě, jakou jsou zajištěna domácím právním systémem. Úkolem tohoto článku je tedy požadovat ustanovení domácích soudních opatření dovolujících odpovědné národní instituci řešit podstatu příslušné stížnosti podle Úmluvy a zajistit vhodnou právní pomoc, ačkoliv Smluvním stranám je dána určitá volnost, pokud se týká způsobu, jakým se zhostí svých povinnosti podle tohoto ustanovení (viz. rozsudek Chahal citovaný v odst. 62, s. 38, § 145). Rozsah závazku podle článku 13 se různí v závislosti na povaze žadatelovy stížnosti podle Úmluvy (viz rozsudek Chahal, s. 39. § 150-151). Nicméně soudní opatření požadovaná článkem 13 musí být „účinná“ v praxi stejně jako v zákoně, obzvláště v tom smyslu, že jejich užití nesmí být neoprávněně zdržováno jednáním či opomenutím úřadů příslušného státu.
97. Soud jako první bod ujasnil, že jeho nález (viz výše uvedený odst. 57), že zde existovaly zvláštní okolnosti, které žadatele zproštovaly jeho povinnosti vyčerpat všechna domácí soudní opatření, by neměl být brán jako názor, že v jihovýchodním Turecku jsou soudní opatřeni neúčinná (viz. mutatis mutandis, rozsudek Akdivar a další citovaný v odst. 38, s. 19, § 77).
98. Za druhé Soud stejně jako Komise přijal kritickou připomínku skutečnosti, že udání mučení v policejní vazbě jsou pro oběť velmi těžce prokazatelná, jestliže byla izolována od vnějšího světa bez přístupu k lékaři, advokátům, rodině či přátelům, kteří by ji mohli poskytnout podporu a předložit nezbytné důkazy. Navíc osoba, se kterou bylo špatně zacházeno tímto způsobem, má často oslabenou duševní schopnost nebo vůli podat stížnosti.
99. Charakter práva zaručeného článkem 3 Úmluvy má důsledky pro článek 13. Přikládaje základní důležitost zákazu mučení (viz výše uvedený odst. 62) a zvláště bezbrannému postavení oběti mučení, článek 13 ukládá státu, bez ohledu na jakákoliv jiná soudní opatření dostupná v domácím systému, povinnost zahájit důkladné a účinné vyšetřování případů mučení.

Navíc, pokud se týká článku 13, jestliže osoba učiní věrohodné prohlášení o tom, že byla mučena státními úředníky, pojem „účinné soudní opatření“ s sebou nese kromě zaplacení odškodnění tam, kde je na místě, také důkladné a účinné vyšetření umožňující vést k identifikaci a potrestání zodpovědných osob a zahrnuje účinný přístup stěžovatele k postupu vyšetřování. Je pravda, že v Úmluvě není žádné výslovné ustanovení, jako je článek 12 Úmluvy Spojených národů proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z roku 1984, který ukládá povinnost zavést „okamžité a nestranné“ vyšetřování, kdykoliv existuje dostatečný důvod věřit, že byl spáchán akt mučení. Podle názoru Soudu je však takový požadavek mlčky předpokládaný v pojmu „účinné soudní opatření“ podle článku 13 (viz. mutatis mutandis, rozsudek Soering citovaný ve výše uvedeném odst. 62, s. 34-35, § 88).

99. Podle tureckého práva bylo tedy povinností prokurátora zahájit vyšetřování. Ten však, ať už mu pan Aksoy podal výslovnou stížnost či ne, nevzal na vědomí viditelné důkazy o tom, že posledně jmenovaný byl mučen (viz odst. 56), a žádné vyšetřování nebylo zahájeno. U Soudu nebyly uvedeny žádné důkazy o tom, že by prokurátor zahájil jakékoliv jednání, i přesto, že si byl vědom žadatelových zranění.

Navíc se podle názoru Soudu za okolností případu pana Aksoye takový přístup státního úředníka povinného vyšetřit trestný čin rovnal podlomení účinnosti jakéhokoliv jiného soudního opatření, které mohlo existovat.

100. Soud tudíž s ohledem obzvláště na neuskutečnění vyšetřování shledává, že žadatelovi bylo odepřeno účinné soudní opatření v souvislosti s jeho udáním o mučení.

Proto dochází k názoru, že došlo k porušení článku 13 Úmluvy.

1. Údajné porušení článku 25 § 1 Úmluvy
2. Žadatel prohlásil, že došlo k porušení jeho práva na individuální stížnost v rozporu s článkem 25 § 1 Úmluvy, který stanoví:

„Komise může přijímat stížnosti zaslané generálnímu tajemníku Rady Evropy každou osobou, nevládní oraganizací nebo skupinou osob považujících se za poškozené v důsledku porušení práv přiznaných touto Úmluvou jednou z Vysokých smluvních stran v případě, že Vysoká smluvní strana, proti níž byla podána stížnost, prohlásila, že uznává pravomoc Komise přijímat takové stížnosti. Vysoké smluvní strany, které učinily takové prohlášení, se zavazují, že nebudou nijak bránit účinnému výkonu tohoto práva."

102. Je třeba zopakovat, že pan Aksoy byl zabit 16. dubna 1994: podle jeho zástupců bylo toto přímým důsledkem jeho trvání na podáni žádosti ke Komisi. Údajně mu vyhrožovali smrtí, aby ho přiměli stáhnout žádost ke Komisi, naposledy telefonicky 14. dubna 1994 (viz výše uvedený odst. 22).
103. Vláda ovšem popřela, že by došlo k jakémukoli porušení práva na individuální stížnost. Prohlásila, že pan Aksoy byl zabit při vyřizování účtů mezi znesvářenými sekcemi uvnitř SPK, a sdělila Soudu, že v souvislosti s jeho vraždou bylo vysloveno určité podezření (viz výše uvedený odst. 22).
104. Komise se hluboce zabývala smrtí pana Aksoye a udáním, že byla spojena s jeho žádostí zaslanou do Strasbourgu. Neměla však žádný důkaz, z něhož by mohla učinit závěr o pravdivosti tohoto prohlášení či o zodpovědnosti za jeho zabití.
105. Soud zdůraznil, že pro účinné fungování systému osobních stížností založeného článkem 25 je nesmírně důležité, aby žadatelé či potencionální žadatelé mohli svobodně komunikovat s Komisí bez toho, aby byli ze strany úřadů vystaveni jakékoliv formě nátlaku za účelem stažení či úpravy svých stížností (viz rozsudek ve věci Akdivar a další zmíněný v odst. 38. s. 25. § 105).
106. Za tohoto stavu Komise v současném případu nebyla schopna najít důkaz, který by ukázal, že smrt pana Aksoye byla spojena s jeho žádostí, nebo že státní úřady byly zodpovědné za jakékoliv porušování, formou hrozeb nebo zastrašování, jeho práv podle článku 25 § 1, a Soudu v této souvislosti nebyl předložen žádný nový důkaz.

Soud proto nemůže shledat, že došlo k porušení článku 25 § 1 Úmluvy.

1. Údajné úřední postupy porušující Úmluvu
2. Žadatel dodatečně požádal Soud, aby rozhodl, že došlo k porušení článků 3, 5 § 3, 6 § 1, 13 a 25 § 1 následkem praktik aplikovaných v jihovýchodním Turecku za vysoké míry tolerance ze strany úřadů. To vyžadovalo, aby Soud shledal znepokojující porušování Úmluvy.
3. S odkazem na výše citované zprávy mezinárodních orgánů (odst. 46) tvrdil, že mučení v rukou policie bylo v Turecku velmi rozšířené, a to již mnoho let. Státní úřady si tohoto problému byly vědomy, ale rozhodly se nepoužít doporučené záruky.

Obětem mučení a jiného porušování lidských práv byl navíc běžně odpírán přístup k opravným soudním prostředkům v rozporu s článkem 6 § 1 a 13 Úmluvy a byly pronásledovány, zastrašovány a podrobovány násilí, jestliže se pokusily přednést své stížnosti u úřadů ve Strasbourgu, což bylo v rozporu s článkem 25 § 1.

A konečně, jelikož domácí právo dovolovalo, aby podezřelí byli drženi ve vazbě po dlouhou dobu v rozporu s článkem 5 § 3, toto byl důkaz úředních postupů porušujících toto ustanovení.

109. Soud je názoru, že důkazy zjištěné Komisí nepostačují, aby mu dovolily dojít k závěru

týkajícímu se existence jakýchkoli úředních postupů porušujících výše uvedené články Úmluvy.

110. Aplikace článku 50 Úmluvy
111. Podle článku 50 Úmluvy.

„Jestliže Soud zjistí, že rozhodnutí nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění."

111. Ve svém prohlášení žadatel požadoval odškodnění za peněžní újmu způsobenou jeho držením ve vazbě a mučením, sestávající z nákladů na lékaře ve výši 16 635 000 tureckých lir a ztráty výdělku ve výši 40 liber.

Dále požadoval náhradu za morální újmu 25 000 liber, která, jak prohlásil, by měla být zvýšena o dalších 25 000 liber v případě, že Soud shledá znepokojující porušení Úmluvy na základě úředních postupů.

Požadoval také zaplacení poplatků a výdajů za právníky, které celkově dosahovaly částky 20 710 liber.

112. Vláda se, pokud se týká těchto požadavků, k jeho prohlášení ani pak během zasedání Soudu nevyjádřila.
113. Újma
114. S ohledem na mimořádně závažné porušení Úmluvy, kterým trpěl pan Zeki Aksoy, a strach a nesnáze, které nepochybně způsobilo jeho otci, jenž pokračoval v jednání ve věci žádosti po smrti svého syna (viz výše uvedený odst. 3). Soud rozhodl přiznal částky požadované jako odškodnění za peněžní a morální ujmu v plné výši. Celkové dosahují tylo částky 4 283 450 000 (čtyři miliardy dvě stě osmdesát tři milionů čtyři sta padesát tisíc) tureckých lir (podle směnného kurzu platného k datu přijetí tohoto rozsudku).
115. Náklady a výdaje
116. Soud se domnívá, že žadatelův nárok na náklady a výdaje je přijatelný a přiznává mu je v plné výši s odečtením částky obdržené cestou právní pomoci od Rady Evropy, která v žádosti ještě nebyla zahrnuta.
117. Úrok z prodlení
118. Pokud jde o částku přiznanou v tureckých lirách, je úrok z prodleni splatný v roční úrokové míře 30 %, která je podle informací dostupných Soudu zákonnou úrokovou mírou platnou v Turecku ke dni přijetí tohoto rozsudku.

Jelikož úhrada nákladů a výdajů byla přiznána v librách. Soud považuje za vhodné, aby úrok z této částky byl splatný v roční úrokové míře 8 %. která byla podle informací dostupných Soudu platná v Anglii a Walesu ke dni přijetí tohoto rozsudku.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. zamítá osmi hlasy proti jednomu předběžnou námitku týkající se vyčerpání všech domácích soudních opatření;
2. rozhoduje osmi hlasy proti jednomu, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy;
3. rozhoduje osmi hlasy proti jednomu, že došlo k porušení článku 5 § 3 Úmluvy;
4. rozhoduje osmi hlasy proti jednomu, že není nutné zvažovat žadatelovu stížnost podle článku 6 § 1 Úmluvy;
5. rozhoduje osmi hlasy proti jednomu, že došlo k porušení článku 13 Úmluvy:
6. rozhoduje jednomyslně, že nedošlo k porušení článku 25 § 1 Úmluvy;

7. rozhoduje osmi hlasy proti jednomu

(a) že žalovaný stát zaplatí žadateli v tříměsíční lhůtě jako odškodnění za peněžní a morální újmu částku 4 283 450 000 (čtyři miliardy dvě stě osmdesát tři milionů čtyři sta padesát tisíc) tureckých lir;

(b) že žalovaný stát zaplatí žadateli v tříměsíční lhůtě za náklady a výdaje částku 20 710 (dvacet tisíc sedm set deset) liber minus 12 515 (dvanáct tisíc pět set patnáct) francouzských franků převedených na libry ve směnném kurzu platném k datu vynesení tohoto rozsudku;

(c) že prostý úrok v následujících ročních úrokových mírách bude splatný od uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do vyrovnání;

(i) 30 % v souvislosti s částkou přiznanou v tureckých lirách;

(ii) 8 % v souvislosti s částkou přiznanou v librách;

Vyhotoveno v jazyce anglickém a francouzském a vyhlášeno při veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Strasbourgu 18. prosince 1996.

Herbert PETZOLD

tajemník

Rolv RYSSDAL

předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu – přílohový sešil 111/95. Rozhodnutí Evropského soudu o stížnosti č. 12850/87. str. 14.